

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів Х Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Шувар Наталія, Закалик Галина	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ УВАГИ РЕАБІЛІТОЛОГІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	423
Янківська Анастасія	ІСТОРИЧНА КОНЦЕПЦІЯ МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО ЯК ІДЕОЛОГІЧНИЙ ФУНДАМЕНТ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ	427
Chaban Nelya	BIOECONOMY AND BIOTECHNOLOGICAL ENTREPRENEURSHIP: THEORETICAL APPROACHES AND CONTEMPORARY INTERPRETATIONS	429
Krokhmal Oleksandr	UKRAINIAN MENTALITY BETWEEN TRADITION AND MODERNIZATION: A PHILOSOPHICAL ANALYSIS	434
Severynchuk Oleksii	EVERYDAY LIFE PRACTICES OF UKRAINIAN MIGRANTS ABROAD AS A FOCUS OF SOCIOLOGICAL RESEARCH: ADAPTATION, INTEGRATION AND CONFLICTS	436

СЕКЦІЯ 5. ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ, ТРАНСКОРДОННА СПІВПРАЦЯ ТА МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРСТВА УКРАЇНИ

Андрусик Владислав	СТРАТЕГІЯ WINWIN ЯК ІНСТИТУЦІЙНА ОСНОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ВЕКТОРУ ВІДБУДОВИ НАПІВПРОВІДНИКОВОЇ ІНДУСТРІЇ УКРАЇНИ	442
Бабіна Валентина	РЕГІОНАЛЬНІ СИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ЯК СЕРЕДОВИЩЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ	446
Беньковський Сергій	ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ РЕФОРМИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО УКРАЇНИ	449
Галіцян Ольга	ПРОГРОМАДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ВИМІРАХ ІННОВАТИЗАЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЕДУКАЦІЙНОГО СТРАТЕГУВАННЯ	452
Гедікова Наталя	ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДИНАМІЧНИХ ЗМІН МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН	455
Громико Олександра	ВПЛИВ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ НА АДМІНІСТРАТИВНЕ СУДОЧИНСТВО УКРАЇНИ	458
Даник Вадим	ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ З НАВІГАЦІЙНОЇ ВАХТИ ДЛЯ ВІДНОВЛЕННЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	461
Дерев'янку Ігор	ІНСТИТУЦІЙНА ТА БЕЗПЕКОВА АСИМЕТРІЯ У ВІДНОСИНАХ УКРАЇНИ З НАТО	463
Дидик Олександр	АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: МІЖ ЗОВНІШНЬОЮ ОБУМОВЛЕНІСТЮ ЄС ТА ВНУТРІШНІМИ БЕЗПЕКОВИМИ ІМПЕРАТИВАМИ	466
Іванова Наталія Федосова Олександра	УКРАЇНА В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ПАРТНЕРСТВ У ФРАНКОМОВНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ (ANNUAIRE FRANÇAIS DE RELATIONS INTERNATIONALES)	470
Іванова Наталія Василега Софія	ТРАНСФОРМАЦІЯ ЧЕСЬКОЇ МОДЕЛІ ПІДТРИМКИ УКРАЇНИ В ДЗЕРКАЛІ ФРАНКОМОВНОЇ АНАЛІТИКИ (СІЧЕНЬ 2026 РОКУ)	474

disappear; rather, they acquire new meanings. For example, patriotism in contemporary Ukraine is no longer reduced solely to ethnic or cultural dimensions but increasingly includes civic responsibility, social participation, and active defense of democratic principles. Thus, Ukrainian mentality reflects a synthesis of historical continuity and innovative social transformation. Another important aspect is the growing role of personal responsibility in the structure of Ukrainian national consciousness. Modern Ukrainian society increasingly values initiative, self-realization, critical thinking, and active civic participation. These qualities gradually replace the paternalistic expectations inherited from the Soviet era. The development of civil society institutions, volunteer initiatives, independent media, and educational reforms contributes to the formation of a mature democratic culture. In philosophical terms, this process may be interpreted as the transition from a subject-object model of social existence toward a subject-subject model based on dialogue, participation, and personal autonomy.

Therefore, contemporary Ukrainian mentality is formed at the intersection of historical tradition, traumatic collective experience, and the challenges of modernization. It reflects the difficult but irreversible process of transforming Ukrainian society into a democratic European nation while preserving its unique cultural and spiritual identity. Ukrainian mentality today embodies resilience, dignity, freedom, and solidarity — values that have become not only philosophical categories but also existential principles of national survival.

References:

1. Lisieienko O. V. (2022) Ukrainian National Mentality: Value Shifts in the Conditions of Modernity. *Perspektyvy. Socio-Political Journal*. No. 2. P. 140–145.

Severynchyk O.,

Senior Lecturer, Department of Sociology,
National Technical University of Ukraine
“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”
Kyiv, Ukraine

EVERYDAY LIFE PRACTICES OF UKRAINIAN MIGRANTS ABROAD AS A FOCUS OF SOCIOLOGICAL RESEARCH: ADAPTATION, INTEGRATION AND CONFLICTS

Ukrainian migration abroad after the start of the full-scale war requires analysis at the level of everyday life, rather than only through statistics on displacement, temporary protection status or the number of registered persons in host countries. To

address urgent social problems, it is important to understand how people arrange housing, search for work, learn the language, enrol children in school, support relatives in Ukraine, cope with legal uncertainty, transform family roles, build new social ties and, at the same time, remain included in Ukrainian informational, emotional and civic space. At present, the everyday life practices of Ukrainian migrants are formed between two poles: the need to act within a new social environment and the preservation of links with communities of origin, where family, property, memory, obligations, professional contacts and plans for return remain.

Migration statistics show the scale of displacement, yet they do not explain how Ukrainian migrants build their everyday lives between the host country and Ukraine. Formal indicators of integration – employment, housing, documents, children’s education and access to healthcare – are important, but they do not exhaust the meaning of migratory experience. The conceptual framework proposed by A. Ager and A. Strang makes it possible to understand integration through the combination of access to employment, housing, education, healthcare, social connections, language, security, stability, rights and civic belonging (Ager & Strang, 2008). For Ukrainian forced migrants, these dimensions become particularly complex, since residence abroad is often perceived as temporary, even though domestic, educational, employment-related and family decisions gradually root people in the new environment.

The purpose of this study is to substantiate the sociological study of the everyday life practices of Ukrainian migrants abroad as an instrument for analysing adaptation, integration, conflicts and transnational ties with communities of origin. This approach makes it possible to shift attention from the image of the migrant as an administrative category to the analysis of a person acting within a specific social field: renting housing, retraining, making decisions about children’s schooling, supporting a partner or relatives at a distance, entering diaspora networks, choosing between return and a longer stay, experiencing a change in status and redefining their own role.

Everyday life practices are a productive subject of sociological analysis because they show how structure and agency meet in daily actions. Ukrainian migrants abroad do not constitute a homogeneous group: their strategies depend on the country of stay, legal regime, class position, linguistic capital, professional resources, family situation, age, gender, wartime experience, the presence of children, access to support and the strength of transnational ties. The study by F. Farajzadeh and co-authors on humanitarian parole for Ukrainians in the United States demonstrates the importance of taking into account the preferences of displaced persons themselves regarding place of residence, social ties, needs and support opportunities (Farajzadeh et al., 2023). The study by I. Ots offers another perspective: it examines marriages between women of post-Soviet origin and Mexican men living in Mexico, drawing on in-depth interviews

with couples and women, as well as ethnography of virtual communities (Ots, 2021). I. Ots analyses a distinctive locus of migration, since Mexico is not among the usual centres of post-Soviet marriage migration, such as the United States or Canada; however, less complex legal barriers, the accessibility of crossing the border and possibilities for legalisation make it a significant destination for some mobile groups (Ots, 2021). In the Mexican context, the status of a foreign wife, a “European” appearance, education, cultural practices, command of languages and other symbolic resources may acquire prestige in middle- and upper-middle-class milieus, yet their possession does not guarantee economic autonomy, equality in family relations or successful conversion into professional status (Ots, 2021). The study by I. Ots convincingly shows that transnational experience requires analysis not merely as movement between countries, but as a process of redefining capitals, gender expectations, family roles, emotional ties, digital support and ideas about the future (Ots, 2021).

Adaptation in the host country begins with a series of practical tasks and practices: searching for housing, arranging documents, accessing healthcare, choosing a school, finding work, learning the language and understanding local rules and services. Yet each of these actions has a social dimension. Housing may be a place of security or a source of dependence on the host family; work may be a way to restore autonomy or an experience of downward professional status; school may be a space for children’s integration or a field of linguistic and cultural tension. Reports on the experience of displaced Ukrainians in the European Union record the importance of housing, employment, education, healthcare, legal awareness and non-discrimination for the everyday lives of people who have left Ukraine (European Union Agency for Fundamental Rights, 2023). The gender dimension is also significant: Ukrainian forced migration is closely connected with women’s experience, childcare, the redistribution of family responsibilities and difficulties in entering the labour market (OECD, 2023).

The integration of Ukrainian migrants does not mean the loss of connection with Ukraine. P. Levitt and N. Glick Schiller propose considering migrants within transnational social fields, where people can simultaneously be included in the host country and maintain stable links with the country of origin (Levitt & Glick Schiller, 2004). This approach is particularly suitable for the Ukrainian case: migrants participate in fundraising, support relatives, follow the news, work remotely and interact with Ukrainian schools, communities, volunteer initiatives and local chats. The concept of social remittances makes it possible to describe not only monetary transfers, but also the transmission of ideas, norms, skills, civic practices, experiences of service interaction and organisational models to communities of origin (Levitt, 1998). For this reason, the link with Ukraine is not a remnant of the past, but an active part of present

life.

Conflicts in the experience of Ukrainian migrants should be understood more broadly than open confrontations. They include conflicts of expectations between migrants and the receiving society, tensions within families due to changing roles, the contradiction between the plan to return and the need to integrate, competition for housing, work and assistance, differences within Ukrainian diaspora groups, linguistic and political misunderstandings, and experiences of stigmatisation or hidden discrimination. The transnational approach shows that migrants are simultaneously influenced by several normative environments, legal regimes, family expectations, labour-market requirements and the symbolic pressure of war (Vertovec, 2004). Therefore, the conflict between “staying” and “returning” often has not only economic, but also moral, family and civic meaning.

The digital dimension strengthens the simultaneous presence of Ukrainian migrants in several social spaces. Messengers, social networks, mutual-aid groups, Ukrainian news channels, diaspora communities and professional platforms maintain everyday connection with the country of origin and help migrants orient themselves in the host country. The study by U. Minora and co-authors shows that diaspora and friendship networks may be important for predicting the directions of Ukrainian displacement within the European Union, and that the Facebook Social Connectedness Index can complement official statistics under conditions of rapid mobility (Minora et al., 2022). Such digital data do not replace qualitative research, but they make it possible to see the network infrastructure of migration: where people go, where they expect support, and which ties make particular countries or regions more attractive.

Ethical sensitivity is a necessary condition in such studies. Legal status, traumatic experience, dependence on assistance, housing instability, family conflicts, children, discrimination, uncertainty about the future and experiences of loss cannot be reduced to convenient variables without protection of privacy and an explanation of the purpose of the research. Work with digital communities requires particular caution, since the boundary between open information and private experience is often blurred. Informed consent, confidentiality, safe wording of questions, refusal of stigmatising categories and attentiveness to unequal positions of researcher and respondent should define the design of such research.

Conclusions. The everyday life practices of Ukrainian migrants abroad require analysis at the level of everyday routines, networks, family roles, digital communication and transnational ties. Adaptation and integration should be studied together with conflicts, inequalities, changes in status, gender expectations and experiences of uncertainty. The link with communities of origin remains an important part of migratory experience, since through it families are supported, resources,

knowledge and practices of participation are transmitted, and plans for recovery are maintained. Qualitative methods, biographical interviews and digital ethnography make it possible to see those aspects that statistics on migration flows do not capture. The results of such studies are important for social policy, civil society organisations, diaspora initiatives and Ukrainian communities planning post-war recovery with regard to the experience of those who live abroad temporarily or for a longer period.

References:

1. Ager, A., & Strang, A. (2008). Understanding integration: A conceptual framework. *Journal of Refugee Studies*, 21(2), 166–191. <https://doi.org/10.1093/jrs/fen016>
2. European Union Agency for Fundamental Rights. (2023). *Fleeing Ukraine: Displaced people's experiences in the EU*. <https://fra.europa.eu/en/publication/2023/fleeing-ukraine-displaced-peoples-experiences-eu>
3. Farajzadeh, F., Killea, R. B., Teytelboym, A., & Trapp, A. C. (2023). *Optimizing sponsored humanitarian parole*. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2310.05983>
4. Levitt, P. (1998). Social remittances: Migration driven local-level forms of cultural diffusion. *International Migration Review*, 32(4), 926–948. <https://doi.org/10.1177/019791839803200404>
5. Levitt, P., & Glick Schiller, N. (2004). Conceptualizing simultaneity: A transnational social field perspective on society. *International Migration Review*, 38(3), 1002–1039. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2004.tb00227.x>
6. Minora, U., Belmonte, M., Bosco, C., Johnston, D., Giraudy, E., Iacus, S. M., & Sermi, F. (2022). *Migration patterns, friendship networks, and the diaspora: The potential of Facebook's Social Connectedness Index to anticipate displacement patterns induced by Russia's invasion of Ukraine in the European Union*. arXiv. <https://arxiv.org/abs/2209.01833>
7. OECD. (2023). *What are the integration challenges of Ukrainian refugee women?* <https://www.oecd.org/ukraine-hub/policy-responses/what-are-the-integration-challenges-of-ukrainian-refugee-women-bb17dc64/>
8. Ots, I. (2021). *Resignificación, reacomodo e intercambio de capitales en parejas globales: El caso de matrimonios de mujeres postsoviéticas y mexicanos* [Doctoral dissertation, Universidad Autónoma Metropolitana, Unidad Azcapotzalco]. <https://doi.org/10.24275/uama.4390.7665>
9. Ots, I. (2022). Políticas de género en la URSS y la Ucrania independiente: Del control estatal hacia discursos neoliberales. In O. Palko & M. Férrez Gil (Eds.), *Descubriendo Ucrania: Su pueblo, su historia y su cultura* (pp. 152–159). Poliedro

Editorial de la Universidad de San Isidro.
<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/e57ab4bd-44b5-4387-85d3-6130628f4f6b/content>

10. Ots, I. (2024). Feminismo estatal en Ucrania soviética y la educación de mujeres en México posrevolucionario. *Revista Mexicana de Historia de la Educación*, 12(23), 41–57. <https://doi.org/10.29351/rmhe.v12i23.547>

11. Vertovec, S. (2004). Migrant transnationalism and modes of transformation. *International Migration Review*, 38(3), 970–1001. <https://doi.org/10.1111/j.1747-7379.2004.tb00226.x>

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції